

Дело C-102/21

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда**

Дата на постъпване в Съда:

18 февруари 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen
(Италия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

9 февруари 2021 г.

Жалбоподател:

KW

Отвeтник:

Autonome Provinz Bozen

Предмет на главното производство

Съвместимост с вътрешния пазар на помощ за изграждане на малки водоелектрически централи, предоставена на кошари и заслони, които не са свързани с електрическата мрежа; законосъобразност на възстановяването на помощта от националните органи след изтичането на схемата за помощ на Съюза

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС, по-специално

Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 година за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 248, 2015 г., стр. 9) (наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2015/1589“)

Решение на Комисията от 25 юли 2012 година относно разрешение за предоставяне на държавни помощи по силата на членове 107 и 108 от ДФЕС SA.32113 (10/N) (2013/C 1/02) (ОВ C1, 2013 г., стр. 7) (наричано по-нататък „Решение относно държавна помощ SA.32113“)

Преюдициални въпроси

1. Изтекъл ли е на 31 декември 2016 г. срокът на действие на одобрената с Решение на Комисията SA.32113 (2010/N) от 25 юли 2012 година помощ в размер на 80 % за изграждането на малки водоелектрически централи за производството на електроенергия за собствени нужди от възобновяеми източници в полза на кошари и заслони на високоалпийската територия, за които свързването с електрическата мрежа не е възможно без подходящи технически и финансови разходи?
2. При утвърдителен отговор на първия въпрос:
 - 2.1 Трябва ли член 20 от Регламент (ЕС) 2015/1589 да се тълкува в смисъл, че в случай на неправилно използване на помощ Комисията трябва да приеме решение за възстановяване преди намесата на държавните органи?
 - 2.2 Посочената помощ съвместима ли е с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3, буква в) ДФЕС, доколкото улеснява развитието на някои икономически дейности или може да наруши конкуренцията и да засегне търговията между държавите членки?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Член 107, параграф 1 и параграф 3, буква в), както и член 108, параграфи 1, 2 и 3 ДФЕС

Член 1, букви а), в), е), ж), член 4, параграф 3, член 9, параграфи 3 и 4, член 20 и съображение 28 от Регламент (ЕС) 2015/1589

Член 4, параграф 1, параграф 2, буква б) и параграф 3 от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 година за прилагането от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за създаване на Европейската общност (ОВ L 140, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език 2007 г., глава 8, том 2 стр. 42)

Член 41, параграф 7, буква а) и параграфи 8 и 9 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на

членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 2014 г., стр. 1) (Общ регламент за групово освобождаване, ОРГО, наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 651/2014“)

Членове 3 и 6 от Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ L 352, 2013 г., стр. 1) (наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 1407/2013“)

Точки 6, 97 и 98 от Решение относно държавната помощ SA.32113

Цитирани разпоредби на националното право

Провинциален закон № 9 от 7 юли 2010 г. „Разпоредби в областта на икономията на енергия, възобновяемите енергийни източници и опазването на климата“, публикуван на 3 август 2010 г. в Официалния вестник на областта № 31, в действащата понастоящем редакция (наричан по-нататък „Провинциален закон № 9“)

Решение № 1804 на правителството на провинцията от 13 ноември 2010 г., публикувано на 13 ноември 2012 г. в Официалния вестник на областта № 46 (наричано по-нататък „Решение № 1804 на правителството на провинцията“)

Фактите и производството

- 1 Жалбоподателят е собственик на имоти, които поради отдалечеността си не са свързани с електроразпределителната мрежа.
- 2 Провинциален закон № 9 въвежда помощ в размер на 80 % за изграждането водноелектрически централи, предназначени за производството на електрическа енергия от възобновяеми източници в полза на кошари и заслони, за които свързването с електрическата мрежа не е възможно без подходящи технически и финансови разходи.
- 3 С Решение относно държавна помощ SA.32113 от 25 юли 2012 година Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“) разрешава тази схема за помощ.
- 4 На основание тази схема за помощ на 15 септември 2017 г. жалбоподателят подава пред компетентния орган на ответника заявление за предоставяне на помощ в максимален размер за изграждането на водноелектрическа централа в имотите си. Произведената енергия е предназначена за собствени нужди.
- 5 С решение на компетентния орган на жалбоподателя е предоставена помощ в размер на 144 634 EUR, съответстваща на 80 % от допустимите разходи в размер на 180 792,48 EUR, за изграждането на малка водноелектрическа централа за електроснабдяване за собствени нужди.

- 6 На 27 септември 2018 г. изграждането на малката водноелектрическа централа е завършено. На 16 ноември 2018 г. помощта в размер на 140 970 EUR е изплатена.
- 7 На 27 януари 2020 г. компетентният орган частично отменя предоставената помощ. Срокът на действие на схемата за помощ SA.32113 е изтекъл на 31 декември 2016 г., правителството на провинцията изменя критериите за помощ и с Регламент № 651/2014 се намалява максималният размер на допустимите разходи от 80 % на 65 %. Въз основа на новите критерии допустимите разходи са определени на 174 241,68 EUR и е изчислена помощ в размер на 65 %, или 113 257,09 EUR. На 14 февруари 2020 г. от жалбоподателя се изисква да възстанови част от помощта, заедно с лихвите, в размер на 27 946,12 EUR общо.
- 8 На 15 юни 2020 г. жалбоподателят подава пред настоящия административен съд жалба за отмяна на неблагоприятния за него акт, по-специално на частичната отмяна и на искането за възстановяване (наричан по-нататък „обжалваният акт“).
- 9 В подкрепа на жалбата си той изтъква пет основания, изведени, доколкото е релевантно по отношение на правото на Съюза, по-специално от следното:
 - Помощта не е неправомерна, доколкото не е налице държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС. Помощта е предоставена на жалбоподателя в качеството му на физическо лице. Не е налице облагодетелствано предприятие. Не е възможно нарушаване на конкуренцията в рамките на Европейския съюз, тъй като произведеното електричество служи единствено за задоволяването на собствени нужди.
 - Ответникът е нарушил членове 3 и 6 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, тъй като не е проверил дали помощта е предоставена в съответствие с приложимия регламент.
 - Съгласно член 107, параграф 3 ДФЕС помощта е била разрешена. Не е необходима процедура за уведомяване, тъй като тя е освободена съгласно Регламент (ЕС) № 651/2014.
 - Разпоредбата на член 2 от регламент (ЕС) 2015/1589, съгласно която за нови помощи се отправя уведомление до Комисията, не се прилага по отношение на съществуващи помощи, т.е. по отношение на схеми за помощи и индивидуални помощи, разрешени от Комисията или Съвета. Съществуващи, вече разрешени помощи като разглежданите в настоящия случай, не трябва нито да се съобщават, нито да се разрешават. В разглеждания случай Комисията не е започнала процедурата, предвидена в член 22 от Регламент (ЕС) 2015/1589, и следователно няма възражения срещу помощта.

- Отмяната е неправомерна, тъй като не е налице решение на Комисията за възстановяване и административният орган не разполага с правомощия да квалифицира помощта като неправомерна без решение на Комисията съгласно глава III от Регламент (ЕС) 2015/1589.

- 10 Ответникът моли жалбата да бъде отхвърлена.
- 11 Той счита, че става въпрос за неправомерна държавна помощ, доколкото срокът на действие на схемата за помощ SA.32113 е изтекъл на 31 декември 2016 г. и следователно липсва правно основание за нея. Освен това помощта нарушавала Регламент (ЕС) № 651/2014. Поради това тя трябвало да се адаптира към регламента и да се намали.

Мотиви за преюдициалното запитване

- 12 Уважаването на жалбата зависи от решението на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“) относно тълкуването на Договорите.
- 13 Поради посочените по-долу причини запитващата юрисдикция счита за необходимо на основание член 267 ДФЕС да отправи до Съда изложените по-горе преюдициални въпроси, доколкото са от значение за разрешаването на спора във връзка с няколко основания на жалбоподателя.

Разпоредби на правото на Съюза и на националното право

- 14 Релевантните за спора разпоредби са посочени по-горе в раздели „Цитирани национални разпоредби“ и „Цитирани разпоредби на правото на Съюза“. Следващите съображения ги допълват.
- 15 Провинциален закон № 9 предвижда възможността провинция Южен Тирол да предоставя помощи в размер до 80 % за изграждането и разширяването на инсталации за производство на електроенергия от възобновяеми източници. Въз основа на това с Решение № 1804 на правителството на провинцията се предоставя помощ за изграждането и разширяването на водноелектрически централи в полза на кошари и заслони. Освен това разходите за следващите финансови години следва да се определят с годишния Закон за бюджета.
- 16 В Решение относно държавна помощ SA.32113 Комисията разрешава посочената по-горе схема за помощ. От него следва, че за схемата за помощ е предвиден бюджет в размер на 187 милиона евро общо и 32 милиона евро годишно, както и срок на действие до 31 декември 2016 г. Съгласно изложените съображения на Комисията около половината от средствата не представляват държавна помощ и не се посочва изрично конкретен срок.
- 17 По-специално по отношение на предвидената инвестиционна помощ за водноелектрически централи за кошари и заслони Комисията няма възражения, тъй като става въпрос за съвместима с вътрешния пазар

държавна помощ за улесняване на развитието на някои икономически дейности или области по смисъла на член 107, параграф 3, буква в) [ДФЕС].

- 18 Комисията a priori оценява като ограничени последиците от производството на електроенергия в отдалечените райони без свързване с електроенергийната мрежа върху търговията между държавите членки (т. 97 от Решение относно държавна помощ SA.32113).
- 19 Предвидената схема служи за компенсиране на реална териториална особеност и е обективно обоснована от необходимостта да се отговори рационално на липсата на надеждно и ефективно електроснабдяване в отдалечени райони на Южен Тирол. Ето защо Комисията стига до извода, че помощта като цяло оказва положително въздействие върху електрификацията на селските и алпийските области на Южен Тирол, тъй като допринася за гарантирането на правото на клиентите, по-специално на семействата и малките предприятия на надеждно и екологично електроснабдяване (т. 98 от Решение относно държавна помощ SA.32113).
- 20 Съгласно член 41 („Инвестиционни помощи за насърчаване на енергията от възобновяеми източници“) от Регламент (ЕС) № 651/2014 инвестиционните помощи за насърчаване на енергията от възобновяеми енергийни източници са съвместими с вътрешния пазар и се освобождават от задължението за уведомяване, ако са изпълнени останалите условия, определени в тази разпоредба.

По преюдициалните въпроси

- 21 Първото основание за обжалване поставя въпроса дали в предоставения размер от 80 % помощта може да доведе до нарушаване на конкуренцията и да засегне търговията между държавите членки.
- 22 При отрицателен отговор на този въпрос обжалваният акт би бил отменен.
- 23 Освен това пред този съд има висящи още седем подобни дела, които се основават на същия правен въпрос.
- 24 Останалите основания за обжалване повдигат правния въпрос дали в случая става въпрос за съществуваща помощ и дали държавният орган е можел сам да се произнесе по този въпрос или е трябвало да отнесе това решение до Комисията.
- 25 В този контекст запитващата юрисдикция изпитва съмнения дали срокът на действие на одобрената от Комисията схема за помощ SA.32113 действително е изтекъл.
- 26 Самото Решение относно държавна помощ SA.32113 не определя изрично ограничаване във времето на схемата. Единствено от публикуваните на 4 януари 2013 г. в Официалния вестник на Европейския съюз откъси от него

следва, че за предвидената в Провинциалния закон схема за помощи е определен срок на действие до 31 декември 2016 г.

- 27 Провинциален закон № 9 предвижда необходимите средства за вноски за изграждането на малки водноелектрически централи за кошари и заслони, за които свързването с електрическата мрежа не е възможно без подходящи технически и финансови разходи, да се определят годишно със Закона за бюджета.
- 28 Това се случва и след 2016 година и в бюджета на провинцията за 2017 г. и 2018 г. са предвидени съответните вноски в тази връзка.
- 29 В Решение относно държавна помощ SA.32113 Комисията приема, че целта на Провинциален закон № 9 по отношение на кошарите и заслоните, които не са свързани с електрическата мрежа, е съвместима с вътрешния пазар.
- 30 С оглед на това се поставя въпросът дали що се отнася до електрифицирането на кошари и заслони чрез възобновяеми източници, срокът на действие на схемата за помощ, обявена от Комисията за съвместима с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3, буква в) ДФЕС, е изтекъл на 31 декември 2016 г.
- 31 При отрицателен отговор на горния въпрос предоставената помощ би представлявала съществуваща помощ, в резултат на което намаляването на помощта би било неправомерно.
- 32 При утвърдителен отговор обаче би ставало въпрос за помощ, предоставена след разрешения от Комисията период. Дори да не е налице нарушаване на наложените от Комисията условия и изисквания, би ставало въпрос за неправилно предоставяне на помощи.
- 33 В този случай би следвало да се изясни дали член 20 от Регламент (ЕС) 2015/1589 трябва да се тълкува в смисъл, че в случай на неправилно предоставяне на помощ Комисията трябва да приеме решение за възстановяване преди намесата на държавните органи.
- 34 Освен това следва да се изясни дали тези помощи продължават да са — както Комисията определя в Решение относно държавни помощи SA.32113 — съвместими с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3, буква в) [ДФЕС], доколкото улесняват развитието на някои икономически дейности.